

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone.

Uredništvo v Alojzjevišču, upravništvo v Marijanišču.

Študirajmo in gojimo tudi starejšo cerkveno glasbo!

VII.

Stara cerkvena polifonija se nam zdi na prvi pogled pusta, trda in nevezitna; toda če jo dalj časa študiramo, poslušamo, pojemo — potem se gotovo zanjo navdušimo.

In namen naše razprave je ravno bil, pokazati veliko vrednost Palestri-novega sloga in v tem slogu pisanih kompozicij ter dati nekoliko bodrila za njihov študij in eventuelno liturgično vporabo.

K sklepu še nekoliko praktičnih in splošnih opazk.

Kje dobiti starih cerkvenih skladb? Omenjali smo že veleznamenito Proškejevo zbirko „Musica divina“. Vesel bodi, kdor more priti do nje ali pa kdor si more omisliti dragocenih izdaj, ki prihajajo na svetlo pod naslovom: *Denkmäler der Tonkunst in Österreich* (Glasbeni spomeniki v Avstriji). Do zdaj je izšlo že dvanajst velikih zvezkov. Oboji zbirki sta pisani v starih ključih, ki pa dandanašnjemu modernemu glasbenemu svetu niso nič več kaj posebno simpatični. Imenovali bi lahko še mnogo drugih imenitnih izdaj, zlasti celotnih izdaj Palestrinovih in Lassovih skladb; pa bodi nam dovoljeno opozoriti slovenske cerkvene glasbenike predvsem na neko ravno sedaj se vršeče izdajanje stare polifonne a capella cerkvene glasbe v moderni notaciji (na dveh sistemih z violinskim in basovskim ključem), katero oskrbuje učitelj na cerkvenoglasbeni šoli v Reznu, g. Herman Bäuerle. (Zalagata Breitkopf & Härtel v Lipskem). Do sedaj so zastopani v tej izdaji Palestrina z dvema zvezkoma štiriglasnih in ne pretežkih maš in z enim zvezkom motetov, nadalje Vittoria, Fux in Lasso. Bäuerle namerava izdati še mnogo stare glasbe, in upati smemo, da bo stara cerkvena polifonija ravno po tej izdaji prišla zopet v veljavo. Natančen katalog in cene te najbolj priporočljive izdaje je prinesla „Gregorianische Rundschau“ (Gradec, Styria) v 10. št. 4. letnika na str. 154 in 155. Zelo priporočljiva je tudi Mih. Haller-jeva zbirka: *Exempla Polyphoniae*

Ecclesiasticae“, ki je pisana tudi v moderni notaciji in je izšla do sedaj v dveh zvezkih pri Fr. Pustetu v Reznu. — Haberlov *Kirchenmusikalisches Jahrbuch*, ki je naslednik Caecilien Kalendru, je prinesel od l. 1886. do letos kot nekake glasbene priloge prav obilo jako izbranega starocerkvenega materiala. Kdor bi hotel samo te tukaj ponatisnjene skladbe starih mojstrov preštudirati in eno ali drugo o priliki izvesti, ne bi se kesal za trud, pač pa bi se mu to delo bogato izplačalo.

Usojamo si izreči željo, naj bi tudi „Cerkveni Glasbenik“ še tuptam priobčil kako lepo staro polifonično mašo, oziroma kak motet.

Kdo pa naj poje stare polifonične a capella zборе iz 16. in 17. stol. in kako? Vobče te vrste skladbe niso lahke, zato se kajpada nikakor ne more zahtevati, da bi jih pel kar slednji vaški cerkveni zbor, ki se ima že pri navadnih novejših homofonih skladbah boriti z raznimi zaprekami in težavami. Za proizvajanje starih je treba prvič izvrstno izšolanega pevskega zbora. Za gojitev stare klasične polifonije so tedaj v prvi vrsti poklicane stolne cerkve, semenišča in z eno besedo tisti cerkveni zavodi, kjer ne manjka pogojev in sredstev, kakor pravi Pij X. v Motu proprio z dne 22. nov. l. 1903.

In če je že pri moderni glasbi najprvo potreba, da jo skrbno pregledamo, predno se je lotimo praktično izvajati, je pri starih tega še veliko bolj treba. Le kontrapunktično popolnoma izobražen in liturgično podkovan pevovodja more biti kos pravemu interpretiranju in vspešnemu izvajanju starejše cerkvene glasbe. Stari niso postavljali v svojih partiturah niti metronomičnih niti dinamičnih znamenj. In vendar kolikega pomena za dobro proizvajanje katerekolisibodi glasbe sta ravno ritmični in dinamični moment! Pevovodji tedaj pripade naloga določiti, kak ritem — oziroma tukaj kak tempo — naj ima ta ali ona skladba, kje naj se poje hitreje ali počasneje, kje naj se z močjo narašča, kje zopet pojema, na katerih mestih bi se najbolje prilegal *pp* in na katerih *ff*. Ravnotako precejšnjega pomena je tudi, kako močen zbor poje to ali ono mašo, ta ali oni motet; ker nekatera mesta bodo finejše pogodili četverospevi, druga vpijejo zopet po krepkem, mnogoštevilnem zboru. Slednjič mora pevovodja tudi izbirati svojemu zboru primernih kompozicij, toda izbere naj vedno le dobre, če ne more najboljših, slabe naj pusti na miru. — Mnogo prav dobrih člankov o starih cerkvenih polifonikih in več analiz posamnih njihovih del je objavljenih v Haberlovih „*Kirchenmusik. Jahrbuch*“-ih, na kar opozarjamo mlajši glasbeni rod, zlasti gg. bogoslovce, ki imajo v svoji cec. knjižnici na razpolago vse letnike.

Nikdo naj si dandanes ne vmišlja možnosti, uvesti po naših cerkvenih korih izključno le gregorianski koral ali pa samo staro cerkveno polifonijo. To ne gre, pa tudi ni treba.

Preveč nas je že objel moderni duh, predaleč že plavamo v toku moderne glasbe, da bi mogli popolnoma stopiti iz nje. In nikaar ne bodimo strožji in bolj cecilijanski nego je cerkev sama! Dejstvo je, da moderna figuralna glasba tudi eksistira in da se da prav dobro uporabljati v cerkvene namene. In kakor cerkev iskreno želi, da bi se pred vsem pridno gojil koral,

kakor toplo priporoča gojitev stare polifonije, ravnotako dopušča ona, ki je vsegdar priznavala in pospeševala napredek umetnosti, tudi moderno figuralno glasbo, samo če se giblje ista v pravih mejah in če se vjema z liturgijo. Moderna figuralna cerkvena glasba bo pa le tedaj dobra in porabna, če se bo ozirala na svojo slavno predhodnico, klasično polifonijo in če se bo od nje ničla, česar se od današnje moderne glasbe ne more naučiti.

Dandanes se pišejo ne le posvetne, temveč tudi cerkvene skladbe veliko bolj v instrumentalnem nego vokalnem slogu. Melodika, ritmika, harmonika, vse je bolj zamišljeno za instrumente nego za pevce. To je gotovo napaka, ki se mora odpraviti. Za pevske glasove, predvsem za cerkvene zборе treba komponirati tako, da se stvar lahko in naravno poje. Čim več diatonike in čim manj hromatike, tem boljše in tem lažje. Učimo se od starih pisati zares vokalno glasbo, ki bo primerna pevskim grlom!

Učimo se od starih predvsem lepega, samostojnega in melodičnega postopanja posamičnih glasov: Študirajmo stare mojstre v kontrapunktu, da se polagoma izkopljemo iz vsakdanje površnosti, kolikor se nas še drži.

Učimo se od starih zares pristno cerkvenega komponiranja, komponiranja v duhu prikladnim svetim tekstom! Resen študij starih nas ne bo storil starih, ampak nas bo pomladil v cerkvenoglasbenem pojmovanju in delovanju.

Stanko Premrl.

Jurij pl. Slatkonja.

(Spomini na znamenitega rojaka in slovečega glasbenika.)

(Konec.)

Pripomniti je še, da so se ob tem času v kapelo vrinili manj vredni elementi, ki so bili popolnoma nezmožni udeleževati Maksimilianove načrte. Vladar je namreč zamislil nekov idealni pevski zbor, po vzorcu, kakršnega je videl na Nizozemskem in v Burgundu. Želel si je izšolanih moči z izobraženimi glasovi, ki bi note dobro zadevali in dostojno izvajali umetno prepletene menzuralne kompozicije.

V dosego tega namena pa je bilo treba docela preosnovati dotedanjo dvorno kapelo. Dotlej izključno duhovski zavod, odmenjen samo v bogoslužno svrho, zavod, v katerem so izprva delovali le duhovniki, pozneje pa vsaj izvečine, imela je dvorna kapela pod cesarjem Maksom postati umetnostni zavod, ki naj bi ostal sicer naslonjen na nekdanje tradicije in bi imel v prvi vrsti dolžnost, gojiti cerkveno petje, a bi poleg tega vendar tudi deloval v posvetnoglasbene namene. In res se je zavod preosnoval. Poprej so pripadali k dvorni kapeli samo „pevcí“, torej laiki, podrejeni kaplanu in duhovskemu kantorju, ki je kot duhovnik stal izven njihovega kroga. Odslej pa je spadal duhovski vodja in dobival kot tak pri koru svojo plačo. On je bil prvi mej glasbeniki.

To je bilo potrebno na kratko omeniti, da bomo umevali in prav cenili delovanje Slatkonjevo na cesarskem dvoru.

Umetnostno vodstvo preosnovljenega zavoda na svojem dvoru je torej izročil cesar Maks I. „svojemu fino omikanemu, moderno mislečemu, muzikalno in organizatorično spretnemu kaplanu in kantorju.“

Slatkonja si je pridobil za razvoj glasbe na Dunaju in s svojim vplivom na posamne glasbenike neizmernih zaslug. Kot prvi dvorni kapelnik je nežno rastlino dvorne glasbe z odlično organizacijo, s previdnim vodstvom in zlasti s tem, da ji je privajal vedno novih, boljših moči, slabejše pa odvajal, pravzaprav ukoreninil in ohranil. Imel pa je tudi trajen vpliv na delovanje svojih starejših in na razvoj mlajših sodobnikov. Brez Slatkonja bi sloveči možje, kakor Henrik Isaak, Ljudevit Seuffl, Pavel Hofheimer ne bili postali to, kar so še danes mej znamenitimi glasbeniki.

V mladostni zgodovini dvornoglasbene kapele se nam javlja posnemanja vredna podoba enojnega skupnega delovanja. Dva samorasla moža nastopata s krepko voljo, ki se strne v vzajemno teženje za istim ciljem. Drug drugega podpirata, drug drugemu se podrejujeta. To slu cesar Maks I. in škof Slatkonja. Cesar je bil neusahljiv vir idej in načrtov. Brezdvomno je marsikaj zamislil vse bolj dragoceno, bolj velikansko, bolj intenzivno in subtilno, kakor se je moglo izvesti. Nedostajalo je pogosto primernih moči, a tudi potrebnih — novcev. Slatkonja pa je moral te duhovite načrte udeleževati, realizirati Maksove idealne oblike. In da je znal ustrezati svojemu cesarskemu gospodarju, to razvidimo od tod, ker je še kot dunajski škof ostal dvorni kapelnik na blagor zavoda samega in vseh njegovih članov. A za to je imel cesar Maks tudi drugih, globljih vzrokov. Našel je bil namreč v Slatkonju sebi sorodnega duha, ki se je nagibal na humanistično kulturno strujo. Ni pa nastopal viharno in destruktivno, marveč umetnostno zrelo. Zanesljivo in mirno je vodil svoj zbor in tako je novi porajajoči se umetnosti mirno in trajno kazal in čistil pravo pot. Cesar je prav sodil in modro ukrenil. Ne le v artistično-tehničnem vodstvu zavoda se je odlikoval Slatkonja, vplival je tudi izdatno na duševna središča izven dvornoglasbene kapele. V tem pogledu bi bilo težko dobiti bolj primerneža moža.

Že izza šolskih klopi se je seznanil Slatkonja na Dunaju z možmi „kvišku kipečimi“. Ta krožek znancev se je pozneje vsled dotike z dvornimi krogi razširil v mogočen krog in je blagodejno vplival na razvoj nove umetnostne struje . . .

Slatkonja je občeval zlasti z znamenitimi humanisti in je to občevanje presajal tudi na glasbeno polje. Vsled tega se je dvornoglasbena kapela pod njegovim vodstvom naslonila na novo strujo. Da je Slatkonja po svoji izobrazbi Maksovemu novemu zavodu vlil novih svežih življenja moči in tako dunajsko glasbo iztrgal iz poprejšnje okorelosti, to je njegova nesmrtna zasluga, to je umetnostnozgodovinski pomen njegovega delovanja.

Poročilo

o XIII. občnem zboru Cecilijinega društva v Ljubljani dne 23. novembra 1905.

I.

Prasi je bilo vreme skrajno neugodno, se je vendar zbralo ob deveti uri v frančiškanski cerkvi v Ljubljani toliko vernikov, da že iz tega lahko sklepamo, da se zanimanje za cerkveno glasbo vedno bolj širi mej našim ljudstvom. Zlasti smo se vzveselili mnogih poslušavcev iz vrste naše inteligence. In menimo, da se nihče ni kesal, kdor se je ta dan udeležil službe božje v frančiškanski cerkvi. O glasbi in petju nam poroča strokovnjak:

Frančiškanski pevski zbor je proizvajal pod priznano spretnim vodstvom odličnega skladatelja p. Hugolina Sattnerja velikansko „lurško mašo“ Maksa Fikkeja op. 87. za mešani zbor in veliki orkester. Vse proizvajanje je kazalo, da je frančiškanski zbor skrajno rutiniran, glasovi prožni, ki z lahkoto razpolagajo s svojo močjo; sploh petje pri frančiških je dovršeno, šola izborna, užitek je bil za vsakogar nenavaden. Res, da je bil zbor — zlasti sopran — večkrat preslaboten, da bi obvladal tako ogromen in fino izvežban orkester, saj to se da popraviti, vendar pa vse priznanje in zahvala vsem, ki so nam ta izredni užitek pripravili!

Seveda je bilo za tako produkcijo treba veliko truda in zato lahko umemo, zakaj vokalna glasba ni prišla do veljave, umevno je, da celo koral, ta edini plemič v glasbi, ni mogel splavati na površje. Sicer pa — kakor že rečeno — zboru, dirigentu za mašo vsa čast!

II.

Občni zbor je otvoril kanonik dr. Karlin po cerkveni slavnosti v veliki sobani knezoškofijske palače. Pozdravil je najprej mil. g. prelata in generalnega vikarja J. Flisa kot legitimnega zastopnika društvenega pokrovitelja; pozdravil pa tudi vse dobrodošle člane, ki so v tako slabem vremenu prispeli na 13. občni zbor. Nato omenja, da je letošnji občni zbor „acéphalos“, ker je društvo 10. septembra 1904 izgubilo svojo glavo, prof. in konz. svētnika J. Gnjezda. Za njim je žaloval Cerkevni Glasbenik, orglarska šola in odbor Cecilijinega društva. Saj pa je tudi pokojnik posvetil svoje najboljše moči reformi cerkvene glasbe. Zanj je delal in trpel z občudovanja vredno vztrajnostjo. Odbor se je udeležil pogreba, mu je oskrbel časten nekrolog v Glasbeniku in opravil zadušnico v nunski cerkvi. In ker žalujemo za izgubo glavnega stebra našega društva, zato prosim, da vstanete s sedežev, ko kličem: Čast njegovemu spominu! (Udeležniki vstanejo.)

Nadalje omenja poročevalec, da bo letošnje poročilo kratko, ker ne bi maral ponavljati, kar se je že mnogokdaj omenjalo na občnih zbora. Posebe pripomni, da je društvo prevzelo pevski in glasbeni del cerkvene slavnosti v proslavo petindvajsetletnice papeža Leona XIII., v stolni cerkvi, dne 3. marca 1903. Žal, da je kmalu nato sekularnoznameniti papež Leon XIII. zatislil svoje oči (20. julija 1903). Na njegovo mesto je stopil Pij X. dné 4. avgusta 1903. Vseh teh zgodovinskovažnih dni se je spominjalo društvo v svojem glasilu. Nadalje smo se razveselili papeževega Motuproprio z dné 22. novembra 1903, s katerim se je cerkveni glasbi otvorila nova struja, ki bo brezdvobeno epohalnega pomena za razvoj cerkvene glasbe povsod, kjer bivajo katoličani. Tudi trinajstletnice papeža Gregorija Vel. v Rimu sta se udeležila dva duhovnika iz Ljubljane, kar je C. Gl. bolj na široko opisal.

Odborove seje so se vršile po potrebi, kakor so udeleženci to brali sproti v društvenem glasilu.

Orglarska šola je najpoglaviteje torišče odborovega delovanja. Sposobnostno izpričevalo se je dalo l. 1903. šestem, l. 1904. trem in l. 1905. deveterim učencem. Zadnji dve leti se je vrsta šolskih predmetov pomnožila za dvoje. P. Severin Fabiani že drugo leto poučuje lepopisje z ugodnim uspehom. Lansko leto že pa je učil g. Rožman, uradnik Zadružne zveze, knjigovodstvo. Letos je ta ponk sprejel g. Kovačič, knjigovodja Ljudske posojilnice. Upati je, da se učenci na ta način privadijo toliko, da bodo vspešno pomagali na deželi pri Rajfajzovkah, pri tem pa si tudi kak groš prislužili.

Poročevalec opozarja na nekatera očitanja, ki so se pojavila zadnji čas glede orglarskih učencev in trdi, da šola naša ni kriva, ako se kdo kasneje izpotakne in pade. Mi sprejmemo take — pravi — kakršne nam gospodje pošljejo iz raznih krajev. Tu v šoli ne trpimo nerednosti in še manj pohujšljivega življenja. Za to pa, kar se pozneje zgodi, šola naša ne more biti odgovorna.

O Cerkvemem Glasbeniku poroča, da ga je prevzel z deveto številko l. 1904. V začetku je bilo jako mučno urejevati, ker ni bilo stalnih dopisnikov. A hvala Bogu, na povabilo so se jako marljivo odzvali nekateri gospodje (P. Hugolin Sattner, Fr. Kimovec, St. Premrl). Ne vem sicer — dostavlja — kako list kritikujejo čitatelji, jaz se lista ne sramujem. Ako pa drugim ni povšeči, naj poskrbe, da postane boljši.

Naposled se spominja zamrlih članov, imenoma šmarskega dekana Mateja Sitarja († 3. marca 1903), župnika in duh. svetnika Jožefa Krčona († 27. aprila 1903) in Martina Malenška, šentpeterskega župnika († 1. novembra 1905). Vsem hoče društvo ohraniti hvaležen spomin in jih priporoča v molitev pri članih Cecilijinega društva.

Nato je podal društveni blagajnik č. g. Josip Šiška denarno stanje „Cecilijinega društva“ ob času XIII. občnega zbora, dne 23. novembra 1905, kakor sledi.

Stanje društvene blagajne v zadnjih treh letih, to je od zadnjega občnega zbora, ki se je vršil dne 6. novembra 1902, do danes, je v končnem uspehu nastopno:

Dohodkov je imelo društvo v tem času	K 4306·56
izdatkov pa	„ 4772·00
kaže se torej primanjkljaj	K 465·44

ki se bo pač pokrilo z zaostalimi doneski, ki pa vendar kaže, da gre tesno z vzdrževanjem naše šole.

Ne smemo sicer prezreti, da so bila zadnja leta leta velikih gmotnih žrtev zlasti s strani naše požrtvovalne duhovščine, kajti poleg brezštevilno drugih potreb je slonelo velikansko breme prevažnih zavodov skoraj izključno na njenih ramah in je absorbiralo do malega vse moči; vendar pa upamo, da bodo gospodje z majhnimi prispevki podprli tudi naše društvo.

Zlasti razna duhovska zborovanja so najlepša prilika za to, da prijatelji cerkvene glasbe opozore na naše društvo, za kar se lepo prosijo.

S to željo sklenem svoje kratko poročilo ter prosim, da ga blagovoli slavni zbor vzeti na znanje.

Poročilo glasbenega vodje blag. g. A. Foersterja pa se tako-le glasi:

Obdobje 26. do 28. šolskega leta orglarske šole je dalo organistovsko izobrazbo 18 gojencem. Ž njimi je narastlo število iz naše šole v javno delovanje odposlanih pionirjev cecilijanske glasbe na 162. Letošnje leto je napravila na naši šoli usposobljenostni izpit, in sicer z odliko tudi privatistinja, gdč. Ana Ronerjeva. Izmed 18 abiturientov zadnjih treh let je dobilo izpričevalo 12 gojencev z dobrim, 3 z manj dobrim in 2 z odličnim uspehom. Obiskovalo je šolo vsako leto 20 učencev.

Uredba šolskega pouka je ostala neizpremenjena; učni predmeti pa so: Liturgika (2 uri na teden), harmonija (4 ure), kontrapunkt (1 uro), igra na klavir (5 ur), igra na orgle (4 ure), koralno petje (2 uri), figuralno petje (2 uri). Poučevanje v glasbenih predmetih sta izvrševala: poročevalec in gosp. P. Angelik Hribar, pouk v liturgiji je po smrti gosp. prof. J. Gnezde prevzel č. g. kanonik dr. Karlin.

Šola je nastanjena, kakor znano, v prostorih erarne hiše na Vodnikovem trgu št. 5.

Vedenje in marljivost gojencev nista dala povoda pritožbam.

V šoli se vadijo učenci na klavirju, harmoniju in orglah vsak dan od 6. ure zjutraj do 8. ure zvečer; nekateri imajo priliko izobraževati se v cerkvenem petju na koru. Brezplačno obiskovanje je bilo dovoljeno gojencem pri produkcijah komornega združenja ljubljanskega filharmoničnega društva.

Brezplačno hrano, ali celo ali pa deloma, dobivajo letos 4 gojenci v frančiškanskem, 3 v uršulinskem samostanu, 4 v privatnih hišah eden pa opoldne v ljudski kuhinji!

Vsem dobrotnikom bodi izročena prisrčna zahvala!

Nato je imel daljši govor društveni odbornik č. g. dr. Evgen Lampe. Navduševalni ta govor prinesemo v prihodnjih številkah, da bodo tudi nenavzočni člani imeli korist od njega.

Nadaljna točka: volitev predstojništva se je zvršila na predlog čast. gosp. beneficiata Fr. Bernika per acclamationem, ter so izvoljeni za prihodnjo triletno dobo: predsednikom. dr. A. Karlin, podpredsednikom, p. Hugolin Sattner, blagajnikom, Jos. Šiška, glasbenim vodjem, A. Foerster, poleg tega pa še petero odbornikov gg.: Fr. Ferjančič, Fr. Gerbič, p. Angelik Hribar, Peter Jane in dr. Evgen Lampe.

Pri zadnji točki: posamni nasveti, se oglasi k besedi g. Fr. Kimovec ter omeni, da bi se rad dotaknil dveh predmetov, ki se mu zdita najimenojnejša za sedanje razmere. V mislih mu je najprej žalostno gmetno stanje naših organistov. Večkrat se je že govorilo o tej točki, a vselej brez uspeha, tako da je bolj ko kdaj beda organistov rak-rana na našem socialnem telesu, katero rano treba nujno zdraviti. Za prvi trenotek priporoča, naj bi se morda organisti priklopili podpornemu društvu organistov v Celju, ali pa, če bi bolje kazalo, naj se ustanovi za našo škofijo posebno društvo. Nekaj pa se mora zvršiti nujno, ker potreba bo vedno silnejša, čim dalje čakamo, kajti organisti so zdaj še večinoma v mladih, krepkih letih, a se bodo vedno bolj starali in s starostjo bo potreba rastle.

Druga misel, katero želi občnemu zboru povedati, pa je ta, da bo treba misliti na koralni kurz, da se tradicionalni koral čim preje in tem bolje razširi po naši domovini.

Gledé zboljšanja dohodkov naših organistov se je vnel živahen razgovor, kojega sta se udeleževala zlasti gg. Fr. Bernik in dr. Evgen Lampe. Sprejel se je naposled predlog, naj gosp. Bernik, ki je svoj čas že začel akcijo v prilog podpornega društva naših organistov, predloži tekom 14 dni Cecilijinemu društvu svoj elaborat, da se zato iznova prične delovanje na tem polju. Dr. Lampe je omenjal: V snovanju zavodov za organizacijo naših ljudi smo se precej izvežbali, zato upam, da bomo tudi organistom ustvarili zavod, denarni zavod, ki bo služil njihovim koristim. (Dobro-klici od vseh strani).

O koralnem kurzu pa je zavladala le ena misel, da ga je treba prirediti. In to bodi naloga Cecilijinega društva v Ljubljani!

Naposled si je zaželel besedo še ml. g. generalni vikarij J. Flis, ki je približno tako-le govoril:

Iz lepo sestavljenega poročila smo se prepričali o hvalevrednem napredku Cecilijinega društva. Slovenci napredujemo. Vsak napredek v uravnem kakor tudi v socialnem življenju, napredek v vedi in umetnosti, nas jako veseli. Veseli nas tudi velik napredek v glasbi bodi si v posvetni ali v cerkveni; zlasti nas veseli lepo cerkveno petje, ker smo prepričani, da petje ni kaj le vsiljenega božji službi, kaj postranskega, ampak je bistveno in organsko združeno z bogoslužjem.

„Cantate Domino canticum novum“ poje psalmist. „Pojte Gospodu novo pesem“. Pesem zahteva psalmist. Ta pesem bodi sveta, lepa, najlepša pesem. Prizadevamo si, službo božjo kolikor moč veličastno opravljati. Zidamo krasne cerkve, tudi notranja oprava je lepa. Sv. Cerkev zahteva ali vsaj želi, da bi vse, kar je v dotiki z bogoslužjem, bilo najlepše, najboljšo. Vse obrazovalne umetnosti se družijo v čast in slavo večnemu, neumrljivemu Stvarniku, vse kar oko v cerkvi vidi, naj Duha kvišku dviga. Ali bi smela glasba zaostajati? Lepo petje, ubrana glasba ima še prav poseben vpliv do človeškega srca; vzvišen namen drugih umetnosti naj pospešuje tudi glasba.

Cantate „Domino“; za „Gospoda“ je cerkveno petje, za Gospoda našega Boga, za Njega, ki v presvetem Zakramentu prebiva. Morebiti ta ali oni vernik v cerkvi ne pazi toliko na petje, eden pa je, ki pazi na vsak glas in gleda iz kakšnega srca ta glas prihaja, in ta je Gospod v presvetem Zakramentu, ki se na altarju pri sv. maši daruje. Njemu v čast naj donije lepi akordi srca!

Cerkev je kraj molitve. Ako molitev dospe do navdušenosti, se zliva v petje, petje pa zopet razvema pobožnost in tako tekmujeta druga z drugo v čast in slavo Najvišjemu. To je cantate „Domino“, pojte Gospodu.

Cantate Domino canticum novum, pojte Gospodu novo pesem. Hvala Bogu, stara pesem je iz cerkve naše škofije večinoma izginila in vpeljala se nova pesem, pesem kakršno zahteva sv. cerkev in to je zasluga edino le Cecilijinega društva. Nova, cerkvena

se poje, našla je pot v zadnjo vaško cerkev, kjerkoli jo pospešujejo cerkveni predstojniki. — Po najnovejši izjavi sv. Očeta naj se poje nova, najnovejša pesem, pesem zapovedana od cerkve in tudi ta pesem bo polagoma našla pot po vsem katoliškem svetu.

Navdušenost za sveto stvar, za čast Božjo, je poklicala v življenje Cecilijino društvo, navdušenost jo je privedla do vsega priznanja vrednih uspehov, in prav ta navdušenost za sveto stvar bo storila, da bo društvo vspevalo tudi v bodočnosti. Genialni možje so ustanovili Cecilijino društvo, bili so navzoči pri njegovi zibelki, genialni možje so je spremljali po njegovem potu po svetu, in genialni možje, s kakršnimi se moremo ponašati tudi Slovenci, bodo novi pesmi zagotovili lepo prihodnost. Navdušenosti, spojeni z genialnostjo, so uspehi zagotovljeni. Vedno lepše se bo razlegala nova pesem po sv. tempeljih Gospodu v čast in kakor je v duši sv. Cecilije odmevala navdušena molitev, enako harmonični glasbi in se dvigala k Bogu, tako naj se vsi glasovi naših molitev, našega petja, izlivajo v veličasten akord: Gloria in excelsis Deo!

Po teh toplih, bodrilnih besedah predsednik še enkrat zahvali udeležnike, da so se odzvali vabilu na občni zbor in hkrati prosi mil. gosp. generalnega vikarja, naj presvetlemu društvenemu pokrovitelju izroči znak naše brezmejne ndanosti in najglobljega spoštovanja ter na to zaključí XIII. občni zbor.

Občnemu zboru je došla brzozavjaka iz Gorice: Občni zbor „Goriškega Cecilijanskega društva“ pošilja ljubljanskemu občnemu zboru pristrčni pozdrav in mu vošči blagoslov in uspeh. — Dr. Fran Sedej.

III.

Popoldne je bila adoracija z blagoslovom v cerkvi Sreca Jezusovega. Dekliški zbor Lichtenthurnovega zavoda je pod vodstvom gosp. mestnega učitelja Fr. Schiffrerja prav lepo prepeval. Sveži in jasni dekliski glasovi so pokazali, kaj se da doseči v cerkveni glasbi z domačimi sredstvi.

Dopisi.

Gorica. Društvo sv. Cecilije za goriško nadškofijo je 23. nov. pokazalo, da se lepo razvija, da od svojega prenovljenja vrlo napreduje. Ob 10. je bila slovesna sv. maša, pri kateri je moralo razveseliti in ganiti lepo in precizno petje slehernega. Izvajala se je Witt-ova maša in hon. s. Francisci, gradual: I. G. E. Stehle, ofert.: V. Engel; introit, komunija seveda koral. Imena povedo, da so skladbe lepe; vtis je bil mogočen; vsi so bili zadovoljni s petjem in se o njem izrazili pohvalno. Le tako naprej! Prvi del vspeveda je bil popoln, drugi pa nekako pomanjkljiv in nepopoln. Sporočim o njem na kratko, kar se je obravnavalo in določilo.

G. msgr. dr. Sedej povzdravi navzoče s pristrčnimi besedami, omeni, da je odbor za izpeljavo določil v „Motu proprio“ imel vezane roke; društveni odbor pa si je prizadeval, da zadosti svoji nalogi, kar kažejo predigre, lavr. lit., rezponzoriji, katere je društvo podalo svojim udom.

Tajnikovo poročilo omenja dveh odborovih sej, kjer se je obravnavalo o glasbenih publikacijah, občnem zborovanju in tudi, kako se prineči tradicionalnemu koralu. Za muzikalije sta se mnogo trudila vlč. g. Kokošar in naš dični Fajgelj. — V zadnjem času petje v goriških cerkvah vrlo dobro napreduje.

Zbor pošlje na predsednikov predlog pozdrav občnemu zboru Cecilij. društva v Ljubljani. Predlog g. Kokošarja, naj društvo izda introite in komunije za najvišje praznike, se odloži z ozirom na to, ker namerava prirediti č. g. Kimovec podobno izdajo. G. Fajgelj se naprosi, naj priredi kake lahke, kratke kadence, predno izda nameravane fugirane in tematično izdelane medigre.

Pč. g. Kosec predlaga, naj se naroči že izišla izdaja trad. koral „Kyriale“, in bi se po tem uravnavalo ljudsko petje pri slovesni sv. maši. Lepa misel, le težko izvedljiva, in to tem bolj, ker še ne vemo, kako prepevati tradicionalni koral; zato se na predlog gg. Sedeja in Kokošarja sklene prirediti koralni kurz; pokliče naj se izvedenec v tem petju, ta naj po-kaže in pojasni, kako in kaj; temu predavanju naj se pritegnejo tudi drugi predmeti cerkvene

glasbe, tako, da bi bila ta prireditelj nekak podučevalni glasbeni tečaj. Najbolj pripraven čas za to bi bil nekako pred pustom, ko razni gg. z delom niso toliko obloženi.

Odbor se pooblasti, da v tem oziru primerno in potrebno ukrene in podrobnosti ob času naznani. — Še le po končanem kurzu bi se vršil občni zbor z volitvijo novega odbora.

Toraj mnogo veselja, zabave, še več pa koristi, uspeha pri nameravanem kurzu!

P. A. V.

Iz Idrije koncem novembra 1905. — Pri nas se je praznoval sv. Cecilije god letos prav slovesno in celo dvakrat, na godovni dan 22. nov. in v nedeljo potem.

Dne 22. nov. je bila ob 7. zjutraj peta maša z orkestrom. Proizvajala se je Gruberjeva maša. Na večer pa je bil v Didičevem salonu koncert cerkveno-pevskega zbora in njenega orkestra. Vršil se je 3 ure, 8 točk za razno petje, 8 točk za orkester. V sredi vsporeda je g. dekan kazal na znano kitico Vodnikovo: „Slovenec si prebrisane glave, išče te sreča um ti je dan, našel jo boš, ak' nisi zaspan.“ Slovenci ravno na cerkvenoglasbenem polju nismo zaspani. Orglarski mojster pokojni Goršič je s svojimi skromnimi močmi presegel v 2 registriranih celo velikana Walkerja, prvo evropsko tvrdko za izdelovanje orgel, in cerkveno petje med Slovenci je prvo med vsemi narodi v Avstriji. Temu se ni čuditi, saj nismo bili zaspani. Cerkv. Glasbenik že izhaja 28 let, noben narod v Avstriji se s takim listom ne more ponasati, toliko let imamo tudi že orglarsko šolo, in njeni uspehi so priznani po različnih farah. Današnji večer tudi priča, da v tem oziru niti v Idriji ne zaostajamo. Zahvaljuje se govornik naposled cerkvenemu zboru, kakor tudi prijateljem lepega petja, katerih se je bilo zbralo obilo h koncertu in želi naj bi tudi v prihodnje ne bili zaspani, pa bo napredek še večji.

Godbeni klub je pa v nedeljo z velikim orkestrom spremljal v cerkvi Filkejevo mašo in na večer v dvorani pri „črnem orlu“ napravil koncert na pihala in godala. Tudi tu se je našlo obilo občinstva, ki je z odobravanjem hvalilo napredek prostovoljnega godbenega kluba.

Sv. Jurij ob Taboru na Štajerskem 15. novembra 1905. — Na dan blagoslovljenja orgel se je pelo pri sv. maši sledeče:

„St. Albans Messe“ mešan zbor s spremljevanjem orgel, zložil A. Lipp, op. 66. „Tantum ergo“ osmeroglasen od P. M. Ortwein. Introitus in Communio koral, Graduale, Offertorium recitirano, po Offertoriju se je pel peteroglasni „Jubilata Deo“ od Aiblingerja.

Po večernicah je bila izkušnja cerkvenih pevcev, kakor po navadi vsako leto, za ustanovo pokojnega g. Jurija Klančnika. Za letos smo se pripravili iz te maše katero sem zgoraj imenoval, potem se je še izpraševalo iz raznih latinskih maš, slovenskih pesmi i. t. d. Izpraševali so nas milostljivi g. K. Hribovšek, stolni dekan. Pevski zbor šteje 24 moči, skrbi se še vedno za naraščaj, imam še manjši zbor ki obstoji iz 20 šolskih otrok, kateri že pojejo vsak teden enkrat pri sv. maši in se vadijo v petju vsak teden dvakrat. Kadar bo kaj novega pri nas, Vam bom pa zopet poročal.¹⁾

Božidar Droč, organist.

Šmartin na Paki 24. novembra 1905. — Poročilo odborove seje „Podpornega društva organistov s sedežem v Celju“, katera se je vršila dne 22. novembra, to je na dan sv. Cecilije v Grižah pri g. I. Škrabarju, organistu in blagajniku podp. društva.

Prišlo je 5 odbornikov.

Gosp. K. Bervar kot predsednik pozdravi odbornike, konstatuje sklepčnost in preide k dnevnemu redu.

1.) Kaj ukreniti, da se društveno stanje izdatno zboljša? Sklene se, da se da natisniti 600 komadov tiskovin, s katerimi se bode vabilo k pristopu in prosilo za podporo za društvo.

2.) Katerega organista naj odbor priporoča za kakšno novo službo, ako se jih več ob enem oglasi?

Pri tej točki je odbor pooblastil gg. odbornike K. Bervarja, I. Škrabarja in Fr. Jarha, da priporočajo za službo v prvi vrsti samo dotične, kateri so udje podpornega društva organistov, dalje tiste, kateri se za dotično službo sposobni spoznajo in kateri so na dobrem glasu zavoljo svojega vedenja.

3.) Koliko podpore se podeli obolelemu, podpore potrebnemu udu, ako prosí za podporo?

¹⁾ Prosimo. Zlasti bi nas zanimalo izvedeti kaj več o navedeni ustanovi Klančnikovi.

Sklene se, da se da rednemu udu, ki je vsled bolezni dalj časa nezmožen opravljati svojo službo, mesečno 20 kron. Ta določba velja tako dolgo, dokler odbor o tem drugače ne ukrene.

4.) Slučajnosti. Sklene se, da se društvo naroči na Cerkevni Glasbenik, in da se uredništvo tega lista naprosi, da bo v tem listu objavljalo društvene zadeve. Zato naj bi bil vsak društvenik tudi naročnik Cerkevnega Glasbenika.

Ker se nihče več k besedi ne oglasi, g. predsednik sejo zaključi.

Sedaj upamo, da bodo oni organisti, ki še niso ušje, izprevideli, da društvo ne spi, ampak vztrajno napreduje. Kedor še toraj ni ud, naj ne odlašaja pristopiti. Pri vstopu v društvo je plačati 4 K vpisnine. Vstop se lahko naznani predsedniku g. K. Bervarju, mestnemu organistu v Celju ali pa Francu Klančniku, organistu v Rečici na Paki na Štajerskem. Vsak ud dobi potem svojo knjižico s pravili. Tudi se mu v knjižico vpisuje mesečina (1 K) ali plačana podpora.

Toraj organisti, vsi pristopite!

Razne reči.

— V Budapešti je umrl Jožef Konti, početnik ogerske operete.

— Na Nemškem je umrl preč. g. stolni kapitar Henrik Fidelis Müller, ki je napisal celo vrsto oratorijev (Božični oratorij, op. 5; sv. Elizabeta, op. 12; trpljenje našega Gospoda J. K., op. 19. in še več drugih.) Božični oratorij je doživel 30 izdaj. Na sto in sto krajih širom sveta so se z živimi slikami vred proizvajala njegova v priprosto ljudskem in nabožnem duhu pisana dela. Müller ostane gotovo eden izmed najpopularnejših nemških glasbenikov na polju cerkvene oratorične glasbe.

Oglasnik.

Missa „Salve Regina“ ad IV voces inaequales cum organo. Composuit Ig. Hladnik, op. 59. Cena avtografovani partituri s 4 glasi 2 K 40 h (vsak glas 20 h). Maša je lahka in kratka, posamezni glasovi se vrste z zborom ali z dvoglasjem, s čimer je preskrbljeno za spremeno, posebno pri daljših stavkih. V „Gloria“ naj se zaradi pravilne deklamacije izpremeni ritmus pri „Jesu Christe“ tako, da dobi prvi zlog četrtno, drugi dve osminki in tretji s četrtno po eno polovino noto. Z redom modulacije povsodi ne soglašamo, ampak — samo že večkrat povedali.

L. Belarja maša „Oče v večni visokosti“, katero je za dijake pred leti „mutatis mutandis“ napravil pisec teh vrstic, je izdal vnovič za tri ženske glasove Franc Kimovec. Cena partituri v Zadržni tiskarni natisnjeni 60 vin., 4 izvodi 2 K. Enostavna, tapatam naivna skladba v šestih stavkih za najslabše zборе, katerim bo dobro došla.

Vabilo na naročbo.

Ob sklepu starega in na začetku novega leta priporočamo iznova „Cerkveni Glasbenik“ svojim naročnikom in vsem prijateljem cerkvene glasbe. V svesti smo si, da smo se v krogu mnogih poštenih prijateljev pošteno trudili, da bi bolj in bolj dvignili širom slovenske domovine zanimanje za resnobno glasbo po hišah božjih. Na tem stališču želimo stati tudi prihodnje leto. Vsi dosedanji pisatelji so nam obljubili, da ostanejo zvesti podporniki tudi bodoče leto. Bog jim plačaj njih trud na priprošnje sv. Cecilije, mi jim moremo le hraniti iskreno zahvalnost do zadnjega vzdihla. Želimo pa tudi, da bi nam ostali zvesti vsi dosedanji naročniki in ne le to, želimo marveč, da bi prijatelji naš list med znanci razširjali, ker doslej je bil trnjev pot, po katerem nam je bilo hoditi. Prihodnjemu listu bomo priložili poštne položnice, katerih naj se blagovolijo poslužiti naročniki. List stane s prilogami vred štiri krone na leto. Člani Cecilijinega društva pa in cerkve ljubljanske škofije ga dobé za tri krone. Vsem prijateljem in znancem vesele praznike in srečno novo leto!

Urednik.

Listnica uredništva prilog.

G. I. P. Š. „Sveti večer“: Varujte se komponiranja! Več napak nego akordov.

Današnjemu listu je pridejana 12. številka priloge.

Odgovorni urednik lista dr. Andrej Karlin. — Odgovorni urednik glasb. priloge Anton Foerster.

Zalaga Cecilijino društvo. — Tiskala Zadržna tiskarna v Ljubljani.